

LAURA A LA CIUTAT DELS SANTS

LLOR, Miquel

Ed.: Josep Janés, editor, Barcelona, 4ª edició, 1947. 217 pàgines. 1931. Premi Crexells 1930.

Laura, de Barcelona, després de casar-se viatja a Comarquinal (Vic) amb el seu espòs, que ha conegut dos mesos abans. És en Tomàs Muntanyola, un propietari amb diners, groller i primari. La Laura és pobra, bonica i elegant, admirada i envejada per tot el poble. Tot i la seva traça femenina i bones intencions de guanyar-se el marit rústec i vividor, aquest es va allunyant. També topa amb la societat tancada i plena de costums religiosos que reprimeixen la gent. I es produeix el seu desencís provocat pel fracàs del matrimoni, la mort de la filla i la consciència de la seva incompatibilitat amb el món que l'envolta. La cunyada Teresa, mestressa de la casa fins llavors, la veurà amb mals ulls des del començament. En Pere Gifreda, de 27 anys, notari culte, visita sovint la casa dels Muntanyola i enamora les dues dones, i ell de la Laura. La Teresa, que la veu com a competidora i amb un odi creixent, escampa la brama que es veu amb en Pere. Fins que el marit se n'assabenta i la fan fora de casa. Mossèn Joan Serra, encarregat del museu diocesà, la comprèn i vol ajudar-la, però no hi és a temps, i ella fuig a Barcelona. Refà la seva vida ajudant en un convent de monges en l'educació de les nenes.

«Laura esdevé l'al·legoria de Barcelona: cosmopolita i plena de llum. Teresa, germana de Tomàs, per oposició, és obscura, freda, gelosa i símbol també de la tradició familiar i la repressió sexual. Llor articula la trama en un joc d'oposicions i apunta, a banda del freudisme que impregna els personatges, la possibilitat de la sublimació artística il·lustrada en mossèn Joan Serra o en la mateixa Laura. És una obra d'introspecció psicològica en la qual s'exploren els conflictes interns dels personatges, sobretot dels femenins, que contraposa als valors imperants en la societat catalana del final dels anys vint. La novel·la descriu la hipocresia dels comportaments humans. L'obra correspon al període de dos anys consecutius, que s'inicien i conclouen significativament a la tardor. Fa ús en moments concrets d'algunes de les tècniques narratives més modernes de l'època: la memòria involuntària, el discurs indirecte lliure i el monòleg interior. La boira és el *leitmotiv* de la història, símbol del tancament i aïllament de Comarquinal. La novel·la propicià un escàndol en l'època, ja que determinats sectors de la societat vigatana s'hi sentiren directament criticats. Obtingué el premi Crexells l'any 1930. Ha estat traduïda al castellà (1943), al francès (1988) i al romanès (2003). El 1987 fou portada al cinema, en adaptació lliure, per Gonzalo Herralde.» (pres del *Diccionari enciclopèdic de la literatura catalana*).

Descriu el desengany amorós de la protagonista amb el seu marit, i els seus dubtes quan s'enamora d'un altre home. La seva senzillesa contrasta enmig d'una societat on es malparla per sistema, perquè viu els seus principis religiosos de cara enfora, traint la caritat, essència de la fe. Tots murmuren, calumnien, sospiten, insinuen, esbrinen, guaiten les vides dels altres. I també es fa servir la denigració com eina de revenja: la Teresa «sabia la qualitat i l'extensió dels comaratges fomentats per ella mateixa, i que es nuaven de tertúlia en tertúlia, a Comarquinal, com una xarxa subtil, que farien més difícil la vida de la Laura entre les persones respectables que es deien amics dels Muntanyola» (156). I la raó de tanta simulació és la repressió de les pulsions: diu mossèn Joan Serra: «Prou sé que és difícil frenar les llengües. I no és que la gent d'aquí sigui pitjor que l'altre; ho fa que tenim aquest llevat d'hipocresia reclòs, i ens fa ser més somrients i ambles que enlloc. Ens ve d'aquest fons de sexualisme mal reprimat». I com alleujament de l'acusació contra el poble: «a Comarquinal hi ha moltes persones discretes. Uns dels primers nuclis intel·lectuals que es van formar a Catalunya era gent d'aquí!» (198), i on hi ha hagut tants sants. L'explicació de com és possible fer compatible la hipocresia amb el missatge cristià és al evangelis. Doncs la virtut autèntica no és fa amb la repressió continguda, sinó amb l'exercici de la llibertat captivada pel bé.

L-B2

17/9/2017